

ת"פ 22216/11/21 - מדינת ישראל נגד ילנה זרצקי

בית משפט השלום בבאר שבע
ת"פ 22216-11-21 מדינת ישראל נ' זרצקי

בפני בעניין:	כבוד השופטת, סגנית הנשיא ענת חולתא המאשימה	מדינת ישראל ע"י ב"כ המתמחה יוסף נתנאל אמזלג
נגד הנאשמת		ילנה זרצקי ע"י ב"כ עוה"ד אוהד סלמי

גזר דין

רקע:

1. הנאשמת הורשעה בתאריך 21.3.22 על פי הודאתה במסגרת הסדר טיעון בעבירה של ניסיון לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא בצירוף סעיף 25 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.
2. על פי החלק הכללי של כתב האישום המתוקן, הנאשמת היא יושבת ראש עמותה העוסקת בפסטיבלים ובמופעים, בין היתר לעולים חדשים ממדינות חבר העמים. בתקופה הרלוונטית, העניק משרד העלייה והקליטה סיוע כספי לגופים עם רקע וניסיון בפרויקטים אומנותיים. היקף הסיוע המקסימאלי עמד על 100,000 ₪ ולכל היותר 75% מעלות הפרויקט וכן סך הסיוע יחולק ל-80% שכר אמנים והיתר להוצאות נלוות. את הבקשה לקבלת הסיוע צריך היה להגיש בצירוף מסמכים שונים.
- הנאשמת זייפה שיקים וכן מסמכים נלווים, המלמדים על תשלומים שבוצעו לכאורה לאמנים וכן על הוצאות נלוות, וזאת בכוונה לקבל כספי סיוע במרמה.
- במסגרת זו הגישה הנאשמת בשנת 2019 בקשות לסיוע עבור פרויקטים בחודשים ינואר-אפריל, וזאת בהיקף כספי כולל של כ- 100,000 ₪.
- הנסיבות המחמירות באות לידי ביטוי בתכנון המוקדם, השיטתיות, היקף המרמה ותחכומה, השימוש במסמכים מזויפים והפרת האמון.
3. במסגרת הסדר הטיעון הוסכם בין הצדדים, כי יבקשו מבית המשפט להטיל על הנאשמת מאסר על תנאי, קנס בסך 10,000 ₪ וכי יטענו באופן חופשי לעניין רכיב המאסר בפועל. כן הוסכם, כי הנאשמת תופנה לשירות המבחן לקבלת תסקיר לעונש.
4. בתאריך 2.11.22 הוגש תסקיר שירות המבחן, הממליץ על הטלת צו של"צ בהיקף 300 שעות, ומאסר מותנה וכן ממליץ להימנע מהטלת קנס כספי בשים לב לנסיבות ביצוע העבירה, שכן הנאשמת פעלה במסגרת עמותה ללא רווח אישי ואף שילמה מכספה הפרטי עבור ההופעות ועבור סכומי ההחזר שנתבקשו

ממשרד העלייה והקליטה.

שירות המבחן פירט את קורות הנאשמת. צוין, כי לא שיתפה מי מבני משפחתה בהליך המשפטי הנוכחי. הנאשמת משמשת כיושבת ראש העמותה, בהתנדבות, אותה הקימה עם מספר חברים לאחר שיצאה לפנסיה. המדובר בעמותה ללא כוונת רווח והנאשמת מסרה כי היא מתקיימת מקצבת הפנסיה שלה. הוגשו מסמכים התומכים בכך שהנאשמת פעלה בעמותה מתוך תחושת שליחות ורצון להנגשת תרבות ואומנות לאוכלוסיות שונות.

הנאשמת מסרה ברקע לביצוע העבירה, כי ביקשה לסייע לאמנים המתקשים בקבלת הסיוע והגישה בקשות מבלי שקראה היטב את התנאים. לאחר שגילתה בדיעבד שלא תוכל לעמוד בהם ביצעה את העבירות כדי לכסות את ההוצאות ולשלם לאומנים, מבלי שקיבלה מכך רווח כספי. הנאשמת הביעה חרטה עמוקה על התנהגותה ולקחה עליה אחריות מלאה. לדבריה, פעלה לבדה וללא ידיעה או סיוע של גורם אחר. לדבריה, לאחר שהדבר התגלה ולא התקבלו כספי הסיוע, פתחה חיסכון אישי שלה ושילמה מתוכו את הכספים. הנאשמת מתארת תחושות בושה וחרדה ותיארה את האירוע כמטלטל עבורה והשפיע על תפיסתה העצמית ועל מצבה הרגשי.

שירות המבחן התרשם ממצוקה ומחוסר אונים אשר עמדו ברקע לביצוע העבירה. לנוכח המצב הכלכלי אליה נקלעה העמותה ומחויבותה לפתור את הבעיה ולעמוד בהתחייבויות. אף שהבינה שמדובר בעבירה על החוק התקשתה לפעול באופן שקול ולמצוא חלופה להתנהגותה. בשל מאפייני אישיות נוקשים לא ביקשה עזרה ואלה היוו מכשול עבורה. ההתרשמות היא, כי כיום מבינה את משמעות מעשיה, מצטערת עליהם, מבינה את הנזק שנגרם ואת המחירים ששילמה ושצפויה לשלם.

שירות המבחן התרשם כי הנאשמת בעלת מערכת ערכים נורמטיבית העומדת בפער למעשיה, כי ההליך הפלילי מרתיע אותה ומציב לה גבולות, וכי האירוע ערער את תפיסתה העצמית באופן משמעותי והיא חווה מחירים משמעותיים כתוצאה מכך. כל אלה מצמצמים את הסיכון לביצוע עבירות נוספות. זאת, בצד מאפייני העבירה ומאפייני האישיות של הנאשמת העלולים להביא להגמשת גבולות ולקושי בהפעלת שיקול דעת מעמיק במקרה של חוסר אונים. בסופו של דבר הערכת הסיכון בעניינה של הנאשמת היא נמוכה.

שירות המבחן איננו ממליץ על הטלת צו מבחן, לאחר שהתרשם מאישיותה של הנאשמת, המתקשה לשתף אחרים ומחזיקה בדפוס של הסתרה. ההערכה היא שתתקשה לשיתוף מעמיק וכנה באורחות חייה. בנוסף, הנאשמת לא הביעה נזקקות טיפולית ואינה מתקשה בניהול חייה. בצד זאת ההתרשמות ממאפיינים חיוביים ללא דפוסים מרמתיים מושרשים. שירות המבחן מעריך כי מאסר ולו בעבודות שירות ישליך קשות על תפקודה האישי, הנפשי והמקצועי, וכן עלולה להיפגע פעילותה בהתנדבות בעמותה. מכאן ההמלצה להטלת צו של"צ והימנעות מקנס.

5. הצדדים הגישו טיעונים לעונש בכתב.

המאשימה הפנתה לנסיבות ביצוע העבירה ולכך שהנאשמת הגישה 48 בקשות סיוע ביחס ל-23 אמנים, להן צירפה מסמכים שונים כגון קבלות מזויפות, צילומי שיקים מזויפים והצהרות אמן מזויפות. הנאשמת עשתה שימוש במסמכים המזויפים להצגת מצג שווא לפיו שולמו לאמנים סכומים גבוהים יותר מאלה ששולמו בפועל והוצאו הוצאות שונות. מדובר בנסיבות מחמירות בשל התכנון המוקדם, השיטתיות והתחכום.

המאשימה מפנה לערכים המוגנים שביסוד עבירות המרמה וטענה כי הפגיעה במקרה זה היא משמעותית בשל זהות המרומה (המדינה), היקף הסכומים שניסתה לקבל, שיכלו להיות מוקצים לעמותות אחרות שפעלו באופן תקין. בהגשת המסמכים המזויפים הנאשמת פגעה גם בשמם הטוב ובמהימנות האמנים והחברות שמסמכיהן זויפו. הודגש כי בפועל לא הועבר כסף מאחר שהתעורר חשד לזיוף כך שלא נגרם נזק בפועל לאוצר המדינה.

לדעת המדינה במצב דברים כזה מתחם העונש ההולם נע בין 6 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות ל 15 חודשי מאסר בפועל. בבחינת הנסיבות האישיים מבקשת המאשימה להטיל על הנאשמת עונש בתחתית המתחם. לדעת המדינה, המלצת שירות המבחן אינה מתיישבת עם הפסיקה הנוהגת אליה הפנתה עם נסיבות העבירה ועם העיקרון המנחה בענישה. בהקשר זה המדינה מפנה גם למקרים אחרים בהם המרמה לא הניבה רווח כספי לנאשם.

במעמד הדין השלימה המאשימה את טיעונה והתייחסה לעניין **שיימר**. לדעת המאשימה הנסיבות שם חמורות יותר והייתה מרמה בפועל ולא רק ניסיון אך הכספים הוחזרו ולא נגרם נזק לאוצר המדינה. לעניין הטענה שהכספים לא נועדו לכיסה של הנאשמת הפנתה המאשימה לעניין **גודבובסקי** ולעונש שהוטל שם בגין עבירות שוחד חמורות ממנה המדינה למדה על משקלה הנמוך של הטענה.

6. **ההגנה** עותרת לקבל את המלצת שירות המבחן ולהוסיף עליה את הקנס הכספי המוסכם. ההגנה חוזרת על עיקרי האמור בתסקיר שירות המבחן. ההגנה מפנה לכך שהנאשמת העבירה את הכספים שלא התקבלו ממשרד הקליטה ממקורותיה הכספיים האישיים בסך של 70,000 ₪. הודגשו החרטה והבושה של הנאשמת שלקחה אחריות על מעשיה. לדעת ההגנה מתחם העונש ההולם במקרים דומים מתחיל מאי הרשעה ושל"צ ועד ענישה צופה פני עתיד. במקרה זה, הנסיבות מצדיקות את קבלת ההמלצה של שירות המבחן התואמת ענישה בחלקו התחתון של המתחם. ההגנה הפנתה לאסמכתאות. לחלופין נטען במסגרת הטיעון בעל פה כי מוצדק לקבל את המלצת שירות המבחן משיקולי שיקום. ההגנה הסתייגה מטיעון המאשימה לפיו מדובר ב - 48 מקרים וטענה כי הוסכם שמדובר בעבירה אחת והטיעון חורג מכתב האישום.

7. **הנאשמת** בדבריה האחרונים הביעה את צערה ומצבה הרגשי ניכר במעמד הדין.

דין והכרעה

8. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, העיקרון המנחה את בית המשפט בקביעת מתחם העונש ההולם הוא **הלימה בין חומרת מעשה העבירה, בנסיבותיה ומידת אשמו של הנאשם לבין סוג ומידת העונש המוטלים**. בעת קביעת מתחם העונש ההולם בית המשפט יתחשב **בערכים המוגנים שנפגעו, במידת הפגיעה בהם, בענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה**.

9. הנאשמת הורשעה בעבירת מרמה בנסיבות מחמירות ולמעשה אין מחלוקת על הפרטים שבכתב האישום. אין מחלוקת כי העבירה הצריכה תכנון, זיוף מסמכים ושימוש בהם. ביחס להיקף הפעילות הטבלה שבסעיף 4 לפרק העובדות מפרטת את רשימת האומנים ואת סכומי המרמה המתוכננים. הצדדים הסכימו כי מדובר באירוע אחד לצורך קביעת מתחם העונש ההולם אך אין ולא יכולה להיות מחלוקת כי האירוע האחד מורכב מן הפרטים שבטבלה בסעיף 4 קרי מדובר באירוע רב פריטים ולא מדובר במעשה בודד וחד פעמי אותו ביצעה הנאשמת. עוד אין מחלוקת על ההיקף של הפגיעה הפוטנציאלית ועל כך שבפועל לא נגרם נזק לקופה הציבורית. בנוסף, חרף הסתייגות המאשימה בטיעון לעונש אין למעשה מחלוקת על כך שהכסף לא נועד לכיסה האישי של הנאשמת אלא לאמנים שפעלו במסגרת העמותה אותה היא מנהלת בהתנדבות. כמו כן, אין מחלוקת על כך שהנאשמת השלימה את הפער הכספי שנוצר בעמותה בעקבות חשיפת המרמה מכיסה הפרטי.

10. בנסיבות אלה, בבחינת מידת האשם ומידת הפגיעה בערכים המוגנים הנלמדים מנסיבות ביצוע העבירה וכן מהרקע לביצוע העבירה מקובלת עליי טענת ההגנה כי לא מדובר במקרה שהוא ברף הגבוה.

עיינתי באסמכתאות אליהן הפנו הצדדים. אכן, עולה מאסמכתאות אלה כי מנעד הענישה בעבירה בה הורשעה הנאשמת הוא רחב. מבחינה זו המקרה אינו פשוט ולאחר עיון ראשוני בית המשפט אף מצא לנכון להפנות את הנאשמת לקבלת חוות דעת הממונה על עבודות השירות לצורך השלמת איסוף הנתונים.

מחד, מקובלת עליי עמדת המאשימה, כי במקרה המרמה הרגיל מן הראוי לקבוע את תחתית מתחם הענישה בעבירת ניסיון בהיקף מרמה שכזה בעונש מאסר ולו במאסר שניתן לרצות בעבודות שירות.

עם זאת, טיעון המאשימה לפיו אין לתת משקל של ממש למטרת הכספים אינו מתיישב עם הוראת החוק המפנה לנסיבות שעמדו ברקע לביצוע העבירה כנסיבות הרלוונטיות לעצם קביעתם המתחם. העובדה כי הנאשמת פעלה שלא למטרת רווח כספי עצמי היא נסיבה רלוונטית בבחינת מידת האשם, גם אם לא מדובר בנסיבה המשליכה על מידת הפגיעה בערכים המוגנים מנקודת מבטה של המדינה המרומה.

עיינתי גם באסמכתאות אליהן הפנתה ההגנה. אכן עולה מאסמכתאות אלה, כי בתי המשפט נטו להסתפק בהטלת צו של"צ מתוך התחשבות בנסיבות אישיות. עם זאת לא ניתן לקבל את הטענה כי בתחתית המתחם אי הרשעה: בהתאם להלכה הנוהגת שאלת ביטול ההרשעה איננה ולא יכולה להיות חלק ממתחם הענישה אלא לעולם מדובר בהסדר שנעשה כחריג לכלל, כלומר כחריג למתחם העונש (ראו לדוגמא רע"פ 3159/19 **אגוזי נ' מדינת ישראל**).

ראו גם אסמכתאות נוספות:

א. ת"פ 22675-10-09 **מדינת ישראל נ' סוויסה**, הנאשם הורשע בקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות מלקוחותיו, בהיקף של 130,000 ₪. מצבו הבריאותי של הנאשם חמור והוא נמצא בלתי כשיר לריצוי מאסר בעבודות שירות. בנסיבות אלו, הוטל עונש של מאסר על תנאי לצד של"צ.

ב. ת"פ 36802-08-11 **מדינת ישראל נ' כליף**, הנאשם הורשע בעבירות קבלת דבר במרמה וזיוף, שעניין זיוף 23 שוברי תשלום בהיקף כולל של כ-60,000 ₪. הנאשם נדון לשל"צ בהיקף של 400 שעות.

ג. רע"פ 8529/12 **עקל נ' מדינת ישראל**, הנאשם הורשע בגניבה על ידי עובד וקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות. הנאשם ביצע את העבירות לאורך תקופה של כשש שנים, במסגרת עבודתו בקופת חולים. בהיותו מורשה לבצע החזרים כספיים, הנאשם הזין למערכת הממוחשבת מאות פניות פיקטיביות ובדרך זו נטל לכיסו עשרות אלפי שקלים שלא כדין. על הנאשם הוטלו עשרה חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית. במסגרת הערעור הוקל עונשו של הנאשם, בשל נסיבותיו האישיות, והופחת עונשו לשמונה חודשי מאסר בפועל. בקשת רשות ערעור לבית המשפט נדחתה ונקבע: "**כשם שקבעו בתי המשפט הקודמים אף אני סבור כי אין לאמץ, בנסיבות המקרה דנן, את המלצת שירות המבחן, וכי היה ראוי להשית על המבקש עונש מאסר מרתיע, ההולם את חומרת מעשיו**".

ד. ת"פ 30745-09-12 **פרקליטות מחוז דרום שלוחת לכיש נ' זגורי** שם נקבע, כי העונש בגין גניבה ממעביד ומרמה בהיקף של כ-150,000 ₪, מצדיק מאסר שלא יפחת מ-12 חודשים, אך לאור השיהוי הרב ועינוי הדין שבא בעקבותיו, הוקל עונשה של הנאשמת והועמד על שישה חודשי מאסר בעבודות שירות.

11. במכלול הנתונים יש לקבוע כי מתחם העונש ההולם, במקרה זה בשים לב להיקף המרמה המתוכנן להיקף התחכום שבפעולות הנאשמת, לעובדה שלא נגרם נזק בפועל (לא למדינה ולא לאמנים) ולרקע של ביצוע העבירה שאינו כולל רווח כספי אישי לנאשמת אני קובעת כי מתחם העונש ההולם יחול להתחיל

מצו של"צ משמעותי בצירוף ענישה צופה פני עתיד וקנס ועד 12 חודשי מאסר בצירוף ענישה נלווית.

העונש בגדרי המתחם

12. גם המאשימה מסכימה כי מבחינת הנסיבות האישיות הנשקלות בתוך המתחם יש למקם את עניינה של הנאשמת בתחתיתו. הנאשמת נטלה אחריות על מעשיה, היא מודה מביעה חרטה, צער ובושה על המעשים. מדובר במעשה שהוא חריג לאורחות חיה ושירות המבחן התרשם מהעדר דפוסי מרמה באישיותה. הנאשמת חסכה זמן שיפוטי ומשאבי ציבור יקרים. כאמור הנאשמת פעלה לחזור למוטב והיא ממשיכה להתנדב במסגרת העמותה.

סוף דבר

13. לאחר ששקלתי את השיקולים שפורטו לעיל, החלטתי לקבל את המלצת שירות המבחן בנוגע לרכיב הענישה העיקרי וכן לכבד את הסכמות הצדדים בנוגע לרכיבי הענישה האחרים ולהטיל על הנאשמת את העונשים הבאים:

א. מאסר על תנאי של 6 חודשים למשך 3 שנים מהיום והתנאי הוא שהנאשמת לא תעבור כל עבירת מרמה לרבות ניסיון.

ב. קנס בסך 10,000 ₪, או 50 ימי מאסר תמורתו.

ג. צו של"צ בהיקף 300 שעות לביצוע בתוך שנה מיום אישור תכנית השל"צ אשר תוגש לבית המשפט בתוך 21 יום.

המזכירות תעקוב.

העתק לשירות המבחן

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, כ"ה ניסן תשפ"ג, 16 אפריל 2023, בהעדר הצדדים.